

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Рекомендації.....	5

Терміни та скорочення

- ВПО — внутрішньо переміщені особи
НПА — нормативно-правовий акт
СТГ — селищна територіальна громада
ОМС — органи місцевого самоврядування

Вступ

Впровадження цільових програм — один з дієвих механізмів вирішення питань у сфері соціального захисту населення, зокрема ВПО, на місцевому рівні. Такі програми затверджують ОМС в межах своєї діяльності (відповідно до ст. 26, ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Водночас підходи до впровадження програм різні. Деякі місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку вразливих категорій людей, не поширюються на ВПО, інші приділяють недостатньо уваги врахуванню їхніх потреб. Одні програми мають розгалужений комплекс заходів матеріальної, соціальної, психологічної підтримки ВПО, інші містять один захід, що передбачає надання матеріальної допомоги або послуги.

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєш Сервісез”» у межах проєкту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, спільно з Радою з питань ВПО при Диканській селищній раді провели дослідження місцевих політик у сфері соціального захисту населення.

Селище Диканька розташоване за 25 км від Полтави. Походження його назви пов'язують із територіальними особливостями, адже ця місцевість була оточена густими дикими лісами. Диканька не втратила привабливості мальовничого провінційного містечка, що й сьогодні славиться шанобливим ставленням до давнини. Зручне географічне розташування та розвинена транспортна логістика сприяли міграції ВПО після початку повномасштабної війни Російської Федерації проти України. Та відсутність промислових підприємств не сприяє затримці працездатної молоді з числа ВПО у Диканській СТГ.

Згідно зі ст. 14 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВПО користуються тими самими правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, що й інші громадяни України, які постійно проживають в Україні.

Забороняється їх дискримінація при здійсненні ними будь-яких прав і свобод на підставі того, що вони є ВПО. Наразі проблема внутрішнього переміщення в Україні є надзвичайно гострою. Частина напрямів соціальної підтримки ВПО покривається за рахунок державних видів допомог і програм. Але ВПО важливо відчувати та отримувати підтримку і на рівні громад, до яких вони перемістилися. Включення ВПО до місцевих цільових програм допомагає на цьому шляху.

Важливість даного дослідження полягає в оцінці включення ВПО до життя громади, перебування їх у полі зору ОМС та реагування на виклики, пов'язані з подоланням негативних наслідків внутрішнього переміщення. Крім цього, надання соціальної підтримки ВПО на рівні з зареєстрованими мешканцями громади є ключовим фактором в інтеграції та адаптації ВПО, зменшенні соціальної напруги.

Проведення даного моніторингу дало змогу оцінити сильні та слабкі сторони місцевої політики щодо соціальної підтримки населення. Воно може стати основою розроблення та впровадження подальших змін при визначенні пріоритетних заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення (зокрема з урахуванням інтересів ВПО).

Станом на 01.04.2024 у Диканській СТГ зареєстровані та проживають 1702 ВПО, зокрема 367 дітей, 496 людей працездатного віку, 43 безробітних, 718 пенсіонерів, 9 багатодітних родин, 121 людина з інвалідністю.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм та політик у сфері соціального захисту ВПО, а саме виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО на рівні громади, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування і дотримання їхніх прав та законних інтересів.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, місцеві цільові програми підтримки ВПО.
- Проекти програм, планів заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Звіти з виконання місцевих програм і заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення та ВПО.
- Інші місцеві акти і документи (та проекти), що прямо чи опосередковано спрямовані на захист прав та інтересів або підтримку ВПО.

Завдання дослідження

1. Проаналізувати місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО та врахування їхніх потреб.
2. Проаналізувати місцеві цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав та законних інтересів.
3. Визначити, чи забезпечується виконання заходів місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.
4. Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист населення, надання додаткових соціальних гарантій та пільг, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
5. Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав та законних інтересів.

6. Виявити у цільових програмах та НПА певні недоліки у дотриманні прав ВПО, врахуванні їхніх потреб та законних інтересів.
7. Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм та НПА з метою включення до них ВПО, врахування їхніх потреб та законних інтересів.
8. Напрацювати відповідні рекомендації для органів виконавчої влади та ОМС щодо внесення змін і доповнень до чинних місцевих програм і НПА, розроблення нових для подальшого використання Радою з питань ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Рекомендації

З метою усунення перешкод в отриманні пільг і допомог окремими категоріями населення, зокрема людьми, які перебувають на обліку у Диканській СТГ як ВПО, пропонуємо внести зміни до місцевих цільових програм і НПА, що визначають порядок надання пільг та допомог окремим категоріям населення громади.

Крім того, пропонуємо посилити роботу у напрямі проведення системного аудиту та об'єктної інвентаризації нерухомості, яка може бути використана для розміщення ВПО. З огляду на те, що термін дії Програми підтримки внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на території Диканської селищної територіальної громади, на 2024 рік (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 04.12.2023 № 29) добігає кінця, рекомендуємо зосередитися на вивченні потреб ВПО для розроблення заходів нової програми, спрямованої на задоволення цих потреб. Також рекомендуємо залучати до розроблення місцевих політик та програм у сфері соціального захисту Раду з питань ВПО при Диканській селищній раді.

Необхідно розмістити більш змістовну інформацію для ВПО на сайті селищної ради. Наприклад, дані щодо моніторингу потреб, про медичну допомогу, пільгове кредитування ВПО для придбання житла тощо.

Програма підтримки соціально вразливих верств населення Диканської селищної ради «Турбота» на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 04.12.2023 № 27)

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
<p>Розділ 1, п. 1.1. Надання одноразової матеріальної підтримки особам, які потребують матеріальної допомоги у зв'язку з хворобою (придбання ліків, стаціонарне лікування, реабілітаційні заходи тощо).</p>	<p>Розділ 1, п. 1.1. Надання одноразової матеріальної підтримки особам, які потребують матеріальної допомоги у зв'язку з хворобою (придбання ліків, стаціонарне лікування, реабілітаційні заходи тощо), зокрема людям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>	<p>Розділ 1, п. 1.1. Надання одноразової матеріальної підтримки особам, які потребують матеріальної допомоги у зв'язку з хворобою (придбання ліків, стаціонарне лікування, реабілітаційні заходи тощо), зокрема людям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>
<p>Розділ 1, п. 1.6. Оплата товарів ритуального призначення та послуг з поховання осіб, які не досягли пенсійного віку та на момент смерті не працювали, не перебували на службі, не зареєстровані у центрі зайнятості як безробітні; осіб, які не мають права на отримання пенсії або державної соціальної допомоги відповідно до Закону України</p>	<p>Розділ 1, п. 1.6. Оплата товарів ритуального призначення та послуг з поховання осіб, які не досягли пенсійного віку та на момент смерті не працювали, не перебували на службі, не зареєстровані у центрі зайнятості як безробітні; осіб, які не мають права на отримання пенсії або державної соціальної</p>	<p>Розділ 1, п. 1.6. Оплата товарів ритуального призначення та послуг з поховання осіб, які не досягли пенсійного віку та на момент смерті не працювали, не перебували на службі, не зареєстровані у центрі зайнятості як безробітні; осіб, які не мають права на отримання пенсії або державної соціальної</p>

<p>«Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам»; осіб, які мали право на призначення пенсії або державної соціальної допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам», але за життя таким правом не скористалася, та не мають рідних чи інших осіб, які б зобов'язалися здійснити поховання.</p>	<p>допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам»; осіб, які мали право на призначення пенсії або державної соціальної допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам», але за життя таким правом не скористалася, та не мають рідних чи інших осіб, які б зобов'язалися здійснити поховання, зокрема людям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>	<p>допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам»; осіб, які мали право на призначення пенсії або державної соціальної допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам», але за життя таким правом не скористалася, та не мають рідних чи інших осіб, які б зобов'язалися здійснити поховання, зокрема людям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>
<p>Розділ 1, п. 1.9. Надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, які мобілізовані відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 року № 69/2022 «Про загальну мобілізацію», проходять строкову</p>	<p>Розділ 1, п. 1.9. Надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, які мобілізовані відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 року № 69/2022 «Про загальну мобілізацію», проходять</p>	<p>Розділ 1, п. 1.9. Надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, які мобілізовані відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 року № 69/2022 «Про загальну мобілізацію», проходять</p>

<p>військову службу або військову службу за контрактом.</p>	<p>строкову військову службу або військову службу за контрактом, зокрема людям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>	<p>строкову військову службу або військову службу за контрактом, зокрема людям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>
<p>Розділ 1, п. 1.10. Надання одноразової матеріальної допомоги сім'ям, де виховується дитина з інвалідністю.</p>	<p>Розділ 1, п. 1.10. Надання одноразової матеріальної допомоги сім'ям, де виховується дитина з інвалідністю, зокрема сім'ям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>	<p>Розділ 1, п. 1.10. Надання одноразової матеріальної допомоги сім'ям, де виховується дитина з інвалідністю, зокрема сім'ям з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Диканської СТГ.</p>
<p>Порядок використання коштів, передбачених у бюджеті Диканської селищної територіальної громади на виконання заходів Програми підтримки соціально вразливих верств населення Диканської селищної ради «Турбота» на 2024–2026 роки</p>		
<p>Розділ 2, п. 2.1. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картки також додається витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання; – копія довідки про присвоєння реєстраційного</p>	<p>Розділ 2, п. 2.1. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картки також додається витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;</p>	<p>Розділ 2, п. 2.1. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картки також додається витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;</p>

<p>номера облікової картки платника податків; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних; – копія довідки медико-соціальної експертної комісії про встановлення інвалідності (за наявності); – виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого за формою № 027/о; – консультаційний висновок спеціаліста (форма № 028/о) (за наявності); – довідка медичного закладу про необхідність проходження процедури гемодіалізу (за потреби);</p>	<p>– копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних; – копія довідки медико-соціальної експертної комісії про встановлення інвалідності (за наявності); – виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого за формою № 027/о; – консультаційний висновок спеціаліста (форма № 028/о) (за наявності); – довідка медичного закладу про необхідність проходження процедури гемодіалізу (за потреби); – довідка про взяття на облік як внутрішньо переміщену особу у Диканській територіальній громаді;</p>	<p>– копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних; – копія довідки медико-соціальної експертної комісії про встановлення інвалідності (за наявності); – виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого за формою № 027/о; – консультаційний висновок спеціаліста (форма № 028/о) (за наявності); – довідка медичного закладу про необхідність проходження процедури гемодіалізу (за потреби); – довідка про взяття на облік як внутрішньо переміщену особу у Диканській територіальній громаді;</p>
---	---	---

<p>Розділ 2, п. 2.8. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картка; – копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних; – довідка П'ятого відділу Полтавського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки або інший документ, що підтверджує проходження військової служби.</p>	<p>Розділ 2, п. 2.8. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картка; – довідка про взяття на облік як внутрішньо переміщену особу у Диканській територіальній громаді; – копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних; – довідка П'ятого відділу Полтавського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки або інший документ, що підтверджує проходження військової служби.</p>	<p>Розділ 2, п. 2.8. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картка; – довідка про взяття на облік як внутрішньо переміщену особу у Диканській територіальній громаді; – копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних; – довідка П'ятого відділу Полтавського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки або інший документ, що підтверджує проходження військової служби.</p>
<p>Розділ 2, п. 2.9. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картки також додається</p>	<p>Розділ 2, п. 2.9. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картки також додається витяг</p>	<p>Розділ 2, п. 2.9. ...додаються документи: – копія паспорта громадянина України, при наявності ID-картки також додається витяг</p>

<p>витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – копія свідоцтва про народження дитини; – копія медичного висновку на дитину з інвалідністю віком до 18 років або посвідчення отримувача допомоги на дитину з інвалідністю; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних. 	<p>з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – довідка про взяття на облік як внутрішньо переміщену особу у Диканській територіальній громаді; – копія свідоцтва про народження дитини; – копія медичного висновку на дитину з інвалідністю віком до 18 років або посвідчення отримувача допомоги на дитину з інвалідністю; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних. 	<p>з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; – довідка про взяття на облік як внутрішньо переміщену особу у Диканській територіальній громаді; – копія свідоцтва про народження дитини; – копія медичного висновку на дитину з інвалідністю віком до 18 років або посвідчення отримувача допомоги на дитину з інвалідністю; – відомості про особистий банківський рахунок заявника; – згода на обробку та використання персональних даних.
---	---	---

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізаційний Суппорт Сервісес”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоб слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:

<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:

info@radnyk.org

FACEBOOK:

[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:

[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:

[@SSS_Ukraine](https://www.telegram.com/@SSS_Ukraine)

TWITTER:

[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/@SSS_Ukraine)